

 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU	RİSK VE FIRSAT PROSEDÜRÜ	Doküman No	PD-01
		Yayın Tarihi	04.08.2017
		Revizyon No	02
		Revizyon Tarihi	15.10.2018
		Sayfa No	1/4

1. Amaç

Bu prosedürün amacı; risk ve fırsatları değerlendirmeye yönelik faaliyetlerin belirlenen şartlara uygunluğunu sağlayacak bir yöntem oluşturmaktır.

2. Kapsam

Kalite Yönetim Sistemi (KYS) kapsamında belirlenen prosesler için risk ve fırsatların değerlendirilmesi faaliyetlerini kapsar.

3. Sorumlular

Prosedürün uygulanmasından Kalite Yönetim Sistemi kapsamında belirlenen proseslerin yürütüldüğü birim yöneticileri sorumludur.

4. Tanımlar

Risk: Belirsizliğin hedefler üzerindeki etkisini,

Fırsat: Riskin olumlu yanları ve sağlayabileceği olası kazançları,

Tehdit: Riskin olumsuz yanları ve neden olabileceği olası kayıpları,

Olasılık: Bir olayın belirli bir zaman diliminde gerçekleşmesi durumunu,

Etki: Bir olayın meydana gelmesi halinde, hedef ve faaliyetler üzerinde yaratacağı sonucu,

Risk İştahı: Takip etme veya sürdürme arzusunda olunan risk miktarı ve tipini,

Risklere Cevap Verilmesi: Riski değiştirme (riskten kaçınma, risk kaynağını ortadan kaldırma, olasılığı değiştirme, riski diğer taraflarla paylaşma vb.) sürecini,

Risk Toleransı: Kuruluş veya paydaşların hedeflerini gerçekleştirmek için risk işlemeyen sonra risk taşımaya hazır olma durumunu,

Risk Tutumu: Kuruluşun riski değerlendirmek ve neticesinde takip etmek, kabul etmek, almak ve ondan kaçmak ile ilgili yaklaşımını,

Risk Analizi: Riskin doğasını anlama ve risk seviyesini belirleme sürecini,

Risk Değerlendirilme: Hedeflerin elde edilmesine yönelik olan risklerin tanımlanması ve analiz edilmesini, ifade eder.

5. Uygulama

5.1 Risk ve Fırsatları Belirleme Faaliyetleri

KYS'nin istenen sonuçlara ulaşması için güvence vermek, olumlu etkileri artırmak, istenmeyen etkileri önlemek veya azaltmak ve iyileştirmeyi hayata geçirmek için risk ve fırsatlar belirlenir. Risk ve Fırsatların belirlenmesi işlemi ilgili prosesin sorumlularının katıldıkları toplantı ile gerçekleştirilir.

5.2 Risk ve Fırsatları Belirleme Şekilleri

Riskler aşağıdaki yöntemlerden biri veya birkaçı kullanılarak belirlenir.

- Beyin fırtınası

Hazırlayan Kalite Koordinasyon Kurulu Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Ayşe CABİ BİLGE	Onaylayan Kalite Koordinasyon Kurulu Başkanı Prof. Dr. Emrullah EKEN	Sayfa No 1/4

 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU	RİSK VE FIRSAT PROSEDÜRÜ	Doküman No	PD-01
		Yayın Tarihi	04.08.2017
		Revizyon No	02
		Revizyon Tarihi	15.10.2018
		Sayfa No	2/4

- Dahili Analiz
- Eski Veriler
- İş Akış Analizi

Beyin Fırtınası: 5-9 kişi ile yapılan, fikir yürütme ve tartışmaları içeren çalışmalardır. Grup çalışmasındaki tartışmalarda mülakat ve atölye çalışması sonuçları önemli bir temel oluşturmakla birlikte, bunların dışında yeni fikirler de ele alınır. Bu çalışmalar, mülakat ve atölye çalışmalarından elde edilen sonuçların pekiştirilmesi için önemli bir işlev görür.

Dahili Analiz: Birimlerin personel toplantıları aracılığı ile yaptıkları müzakerelerdir.

Eski Veriler: Geçmişte yaşanmış olayların sebep ve kökenlerinin araştırılmasıdır.

İş Akış Analizi: Girdiler, görevler, sorumluluklar ve çıktılarının bir süreç olarak ele alınıp incelenmesidir.

5.3 Risklerin Değerlendirilmesi

Risklerin değerlendirilmesi, idarenin daha önceden belirlemiş olduğu amaç ve hedeflerine ulaşmasını etkileyebilecek beklenen ve beklenmeyen herhangi bir faktörün analiz edilerek etki ve olasılık açısından değerlendirilmesidir. Her riskin olma olasılığı ve etkisinin hesaplanması ile her bir risk için risk puanı bulunur. Daha önceden tespit edilmiş olan riskler gerçekleşme durumu ve gerçekleşmesi halinde hedef ve faaliyetler üzerindeki yaratacağı sonuçlar açısından değerlendirilir. Risklerin olasılık ve etkileri 1-5 arasında rakamlarla gösterilir. 1 rakamı olasılık için en düşük risk gerçekleşme oranını gösterirken 5 rakamı en yüksek olasılığın alacağı değer olacaktır. Etki açısından ise 1 rakamı riskin gerçekleşmesinin doğuracağı sonucun çok az önemi olduğu; 5 rakamı bu sonucun çok önemli olduğu anlamına gelir. Risklerin olasılık ve etki açısından 1 ila 5 arasında hangi değeri aldığı belirlenir.

Tablo 1. Riskin gerçekleşme olasılığı

OLASILIK TANIMI	AÇIKLAMA
Çok düşük (1)	Olumsuzluk hiç yaşanmadı
Düşük (2)	Olumsuzluk yılda 1-5 kez yaşandı
Orta (3)	Olumsuzluk yılda 6-10 kez yaşandı
Yüksek (4)	Olumsuzluk yılda 11-15 kez yaşandı
Çok yüksek (5)	Olumsuzluk yılda >16 kez yaşandı

Hazırlayan Kalite Koordinasyon Kurulu Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Ayşe CABİ BİLGE	Onaylayan Kalite Koordinasyon Kurulu Başkanı Prof. Dr. Emrullah EKEN	Sayfa No 2/4
--	--	------------------------

 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU	RİSK VE FIRSAT PROSEDÜRÜ	Doküman No	PD-01
		Yayın Tarihi	04.08.2017
		Revizyon No	02
		Revizyon Tarihi	15.10.2018
		Sayfa No	3/4

Tablo 2. Riskin etkisi

ETKİNİN TANIMI	AÇIKLAMA
Çok hafif (1)	Sürece etki etmez
Hafif (2)	Süreci etkiler ancak işe etkisi olmaz
Orta (3)	Süreci durdurmaz ama iş yoğunluğu oluşturur
Ciddi (4)	Süreci zamansal olarak geciktirir
Çok ciddi (5)	Süreci durdurur

$$\text{RİSK} = \text{OLASILIK} \times \text{ETKİ}$$

Tablo 3. Risk puanlarının derecelendirilmesi

RİSK PUANI	AÇIKLAMA
1-5 (Çok düşük)	Herhangi bir tedbire gerek yok
6-10 (Düşük)	İşi durdurma, riski bil, dikkatli ol
11-15 (Orta)	İşi durdurma ancak mevcut önlemlerin uygulandığını etkin kontrol et
16-20 (Yüksek)	İşi durdurma ancak yeni önlemler al
21-25 (Çok Yüksek)	Gerekli tedbiri almaya kadar işi durdur

Etki ↑	RİSK	ETKİ (ŞİDDET)				
	OLASILIK	1 (Çok hafif)	2 (Hafif)	3 (Orta)	4 (Ciddi)	5 (Çok ciddi)
1 (Çok düşük)	1 (Çok düşük)	1 Çok düşük	2 Çok düşük	3 Çok düşük	4 Çok düşük	5 Çok düşük
2 (Düşük)	2 (Düşük)	2 Çok düşük	4 Çok düşük	6 Düşük	8 Düşük	10 Düşük
3 (Orta)	3 (Orta)	3 Çok düşük	6 Düşük	9 Düşük	12 Orta	15 Orta
4 (Yüksek)	4 (Yüksek)	4 Çok düşük	8 Düşük	12 Orta	16 Yüksek	20 Yüksek
5 (Çok yüksek)	5 (Çok yüksek)	5 Çok düşük	10 Düşük	15 Orta	20 Yüksek	25 Çok yüksek

Olasılık →

Hazırlayan Kalite Koordinasyon Kurulu Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Ayşe CABİ BİLGE	Onaylayan Kalite Koordinasyon Kurulu Başkanı Prof. Dr. Emrullah EKEN	Sayfa No 3/4

 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU	RİSK VE FIRSAT PROSEDÜRÜ	Doküman No	PD-01
		Yayın Tarihi	04.08.2017
		Revizyon No	02
		Revizyon Tarihi	15.10.2018
		Sayfa No	4/4

Uygulamada, her bir risk için etki ve olasılık değerleri belirlenir ve belirlenen bu değerler sonucunda elde edilen risk puanları Risk Analizi Formuna (PD-01-FR-01) işlenir.

5.4 Risklerin Önceliklendirilmesi

Riskler değerlendirildikten sonra yüksek-orta-düşük risk olarak önem derecesine göre önceliklendirilir. Her birim kendi risk iştahı belirleyerek bu doğrultuda önceliklendirme yapar.

5.5 Risklere Cevap Verilmesi

Risklere cevap verilmesi; idareler tarafından tespit edilen ve değerlendirilen risklere verilecek cevap ve aksiyonların belirlenmesi, bu bağlamda beklenen tehditlerin azaltılması ve/veya ortaya çıkacak fırsatların değerlendirilmesidir. Risklere cevap vermenin amacı, riskin olasılığını ve/veya etkisini azaltarak öngörülen hedefe en etkin şekilde ulaşmaktır.

Uygulamada; Risk Analizi Formu (PD-01-FR-01) ile tespit edilen ve önceliklendirilen riskler, Risk Yönetim Planına (PD-01-PL-01) işlenir. Her bir risk için yapılacak faaliyetler ve sorumlular belirlenir.

Belirlenen risklere cevap verilmesinde 4 yöntem kullanılmaktadır:

- Bilinçli bir kararla riski almak (kabul etmek),
- Kontrol etmek,
- Devretmek,
- Riskten kaçınmak.

5.6 Risklerin Gözden Geçirilmesi ve Raporlanması

Zaman içerisinde koşulların değişmesi ve/veya alınan önlemler sonucunda risklerde değişiklikler olabilir. Yine değişen koşullar yeni risk alanlarını ortaya çıkarabilir. Bu nedenle, tespit edilen risklerin ve risk yönetim sürecinin her yönüyle, belirli aralıklarla gözden geçirilir.

6. İlgili Dokümanlar

Risk ve Fırsatları belirlemek için yapılan toplantı tutanakları

Risk Analizi Formu (PD-01-FR-01)

Risk Yönetim Planı (PD-01-PL-01)

Hazırlayan Kalite Koordinasyon Kurulu Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Ayşe CABİ BİLGE	Onaylayan Kalite Koordinasyon Kurulu Başkanı Prof. Dr. Emrullah EKEN	Sayfa No 4/4